

Datum: 2024-05-15

Ärendenummer: SLK-2024-00251

Kulturdepartementet

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienummer: Ku2024/00162

Göteborgs Stads yttrande över Ett starkt judiskt liv för framtida generationer – Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3)

Övergripande bedömning

Göteborgs Stad ställer sig positiv till en nationell strategi för ett starkt judiskt liv och delar i huvudsak utredarnas utgångspunkter och bedömningar. Göteborgs Stad bedömer dock att förslaget om en nationell samordnare inom kommittéväsendet kan leda till otydlig ansvarsfördelning i förhållande till andra myndigheters uppdrag gällande nationella minoriteter. Det finns även en risk för ökad administration på kommunal nivå när olika myndigheter efterfrågar rapportering och redovisning från kommuner i närliggande uppdrag.

Göteborgs Stad har tidigare varit pilotkommun för den nationella strategin för romsk inkludering och staden ser förslaget om pilotkommun som en möjlighet för att stärka judiskt liv i Göteborg. Göteborgs Stad tar inte ställning till anslutande till pilotkommun i det här skedet utan förutsätter att staden ges möjlighet att fatta ett sådant beslut vid en formell förfrågan. Det föreslagna statsbidraget för pilotkommuner ser staden som en förutsättning för att kunna bedriva ett utvecklingsarbete som pilotkommun. Storleken på bidraget kommer att vara avgörande för ambitionsnivån. Göteborgs Stad bedömer dock att satsningar som görs inom ett eventuellt deltagande som pilotkommun kan komma att medföra ökade kostnader för staden om dessa ska implementeras i ordinarie verksamhet efter slutförd pilotperiod. Finansieringsprincipen behöver då tillämpas.

Göteborgs Stad ser positivt på förslaget om nytt stadsbidrag riktat direkt till judisk organisering på lokal och regional nivå. Förstärkt stöd till det lokala judiska civilsamhället främjar verksamhet och aktiviteter för judiskt liv i Göteborg.

Judiska församlingen och judiska verksamheter i Göteborg har i dialog med Göteborgs Stad återkommande framfört att de lägger stora resurser på säkerhetsarbete vilket begränsar möjligheterna att genomföra verksamhet. Göteborgs Stad har tillfört resurser under 2024 och 2025 för säkerhetshöjande åtgärder riktat till äldre- samt vård och omsorgsnämnden. Detta för att stötta det judiska äldreboendet Neuberghska Bambergerskas ökade kostnader för säkerhetsåtgärder i väntan på att staten ska tillföra medel. Göteborgs Stad välkomnar statens ansvarstagande i frågan och delar utredningens bedömning att följa upp det utökade och behovsstyrda statsbidraget för säkerhetsåtgärder. Göteborgs Stad bedömer att de förslag till Polismyndigheten och Brottsförebyggande rådet som berör kommunens arbete för trygghet och mot hatbrott är samverkansområden där kommunens delaktighet är viktig.

Göteborgs Stad noterar att förslaget om att säkerställa Brit milah (omskärelse av pojkar) saknar en avvägning mellan att främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och barns rätt att själva välja sin religion och till självbestämmande över sin kropp. Frågan är något som såväl företrädare för barns rättigheter som för hälso- och sjukvård lyft i olika sammanhang. Stadsledningskontoret menar att frågan behöver utredas vidare innan förslaget kan genomföras.

Bedömning av förslagen som rör skola

Göteborgs Stad ställer sig positiva till förslagen om demokratistärkande insatser i skolan samt förslag om utbildningsmaterial om den judiska minoriteten. Kunskapspåfyllnad och systematik är en förutsättning för att nå framgång i skolans arbete mot antisemitism och rasism. Demokratistärkande insatser kan med fördel kopplas till åtgärder mot kränkande behandling som är en del av det systematiska kvalitetsarbetet i skolan.

Angående förslaget om att skollagens definition av konfessionella inslag i utbildning bör ses över menar Göteborgs Stad att en sådan översyn bör utgå ifrån att religionsfriheten fortsatt respekteras i skolan. En eventuell ny definition behöver bli tydlig och lätt att tolka för såväl huvudmän som elever och vårdnadshavare.

Gällande ledighet vid judiska helgdagar bedöms detta hänga ihop med förslagen om utbildningsmaterial om judiskt liv. Kunskap och förståelse hos personalen i skolan bedöms vara positivt och i förlängningen kunna öka förutsättningarna för elevers judiska liv. Möjligheten att ansöka om ledighet ska gälla lika för alla oavsett kulturell, etnisk eller religiös tillhörighet.

Göteborgs Stad delar utredarnas bedömning att det offentliga arbetet med jiddisch i högre utsträckning bör utgå från målgruppens behov, som i dagsläget är lågt. Ökad tillgång bör baseras på efterfrågan från den judiska minoriteten.

Angående stimulansbidrag för judiska studier i årskurs 7–9 bedöms förslaget kräva utredning av behov och elevunderlag för att kunna planeras och genomföras med god kvalitet. Grundskoleförvaltningen har i dagsläget ingen övergripande bild angående intresset för judiska studier i årskurs 7-9 i Göteborg. Av den anledningen vore det önskvärt med ytterligare utredning i frågan, alternativt att införandet sker genom försök i mindre skala.

Bedömning av förslagen som rör kulturområdet

Göteborgs Stad bedömer att stärkta medel för litteratur om judiskt liv för barn och unga och deras familjer, som Statens kulturråd fördelar, även förbättrar förutsättningarna att förmedla denna typ av litteratur för biblioteken i Göteborg.

Att ge Språkcentrum för jiddisch en långsiktig finansiering och att verksamheten utvecklas i förhållande till det arbete som görs med resursbiblioteket för jiddisch bedöms som positivt. Resursbiblioteket utgör en resurs för folkbiblioteken i att tillhandahålla judisk litteratur och media och en sådan utveckling kan ge ett större utbud till målgruppen i Göteborg.

Göteborgs Stad bedömer att förslaget om en satsning på Judiska museet kan bidra till att arbetet med Göteborgs judiska historia förstärks. Strategin föreslås börjar gälla samtidigt som 250 år av etablerat judiskt liv i Sverige ska högtidlighållas, 2025. Muséer, bibliotek och skolor föreslås engageras i jubileumsåret. Med anledning av tidsperspektivet bedömer Göteborgs Stad det som en utmaning för verksamheterna att hinna planera och genomföra aktiviteter redan 2025.

Bedömning av förslagen som rör äldreomsorgen

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning om att se över bestämmelserna i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk för att beakta judiska äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet inom äldreomsorgen. Som lagen är utformad erbjuds endast detta om servicen och omvårdnaden ges av personal som behärskar någon av de nationella minoritetsspråken, i detta fall jiddisch. Att se över bestämmelserna skulle tydliggöra kommunens skyldighet att tillgodose behov som efterfrågas av den judiska minoriteten.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Blerta Hoti (S) och Axel Josefson (M) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan. Vidare yrkade Blerta Hoti (S) avslag på yrkande från KD den 13 maj 2024 (bilaga A).

Elisabet Lann (KD) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som framgår av yrkande från KD den 13 maj 2024 (bilaga A).

Kommunstyrelsen beslutade utan omröstning att bifalla Blerta Hotis och Axel Josefsons yrkande.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 13 maj 2024 (bilaga B).

Göteborg den 15 maj 2024

Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yrkande angående – Remiss från Kulturdepartementet – Betänkandet Ett starkt judiskt liv för framtida generationer – Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

- Yttrande över remissen Ett starkt judiskt liv för framtida generationer – Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025-2034 (SOU 2024:3), i enlighet med texten nedanför rubriken ”Yrkandet”, översänds till Kulturdepartementet.

Yrkandet

Göteborgs stad ser positivt på en sammanhållen och långsiktig strategi som tar ett helhetsgrepp för att stärka judiskt liv i Sverige.

Det största hindret för judiskt liv är den utbredda antisemitismen i samhället och den bristande tryggheten och säkerheten som finns kring judiska institutioner. Göteborgs stad är därför positiv till att strategin även har fångat upp det behov av trygghet och säkerhet som finns inom den judiska minoriteten, även om strategin enligt direktivet skulle ha fokus på överföringen av judisk kultur och jiddisch till yngre och framtida generationer.

Målsättningarna i strategin ligger i linje med Europarådets ramkonvention för de nationella minoriteterna och europeiska stadgan om minoritetsspråk. Göteborgs stad vill särskilt betona vikten av att det kommande arbetet med strategin går från ord till handling och att det även fortsättningsvis förs en nära dialog med den judiska minoriteten.

Yttrande angående – Remiss från Kulturdepartementet - Betänkandet Ett starkt judiskt liv för framtida generationer – Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3)

På flertalet demonstrationer i Göteborg har det skanderats ”From the river to the sea – Palestine will be free”. Ett fritt Palestina, enligt Hamas, skulle innebära ett fullkomligt utplånat Israel. Något annat som har sjungits på gator och torg är ”Krossa Sionismen – leve Palestina”. Sionismen är den ideologi som för fram att judar behöver och har rätt till ett eget land. Att vilja krossa sionismen är ett konstaterande att man vill beröva judarna deras land. Det är knappast en hemlighet att just detta är terrororganisationens slutgiltiga lösning. Från Jordanfloden till Medelhavet, ett Palestina utan Israel, utan israeler och utan judar. Genom ett gigantiskt folkmord.

Kommunister och andra vänsterextrema i Göteborg har slutit upp först i ledet med sina fanor under demonstrationerna mot Israel. Allt sedan Hamas den 7 oktober brutalt attackerade och mördade över 1200 civila israeler har världens gator fyllts av demonstrationer. Man har visat sin avsky. Men inte mot Hamas, det är inte mot terrorismen som man slutit upp. Det är mot terrorns offer, mot israelerna och mot judarna – som även kommunisterna har riktat sin avsky.

Ett land bygger på lagstiftning och ordning. Ännu viktigare är ett samhälls ryggrad och moral. Vad som är acceptabelt och vad som är ohederligt.

Antisemitism ska vi aldrig acceptera. Oavsett vilka fanor som vajar när hatet förs fram. Det är minst lika viktigt att kommunen tar sitt ansvar i att inte finansiera odemokratiska och rasistiska föreningar. Därför finner Sverigedemokraterna det orimligt att Socialnämnd Centrum i Göteborg delar ut över 1,2 miljoner i föreningsbidrag till studieförbundet Ibn Rushd, när deras kommunikatör öppet främjat Hamasdemonstranter på stadens gator och torg.